

Randolph L. Braham: Az igazság végül mindig győz

A Mazsihisz budapesti székházában tartott előadást Randolph L. Braham professzor, a holokauszt történetének világhírű kutatója, a téma legtekintélyesebb nemzetközi szakértője. A tudóssal magyarországi látogatása apropóján beszélgettünk.

– A Karsai Lászlónak adott életinterjújában azt mondta, hogy 15-16 éves koráig hívő zsidó volt, ám a gondolkodása lassan egyre világiasabbá vált. Későbbi életében volt-e olyan pillanat, amikor újra közelebb került a valláshoz?

– Sajnos éppen ellenkezőleg. A holokauszt megtapasztalása, a veszteségek felismerése még jobban eltávolított, úgyhogy én egy szekuláris humanista vagyok. Elfogadom a Tízparancsot, de nem vallási, hanem szekuláris alapon. Nem járok templomba, de a gyerekeim és az unokáim miatt tradicionális módon tartom a ros háspanát és a peszáchot.

– Ön a holokauszt világhírű kutatója, ennek dacára különböző egyetemeken politikatudományt tanított, a soát nem oktatta. Miért nem?

– Valóban, harmincöt éven keresztül, míg tanítottam, sem közép-, sem felsőfokon, sem doktori iskolában nem adtam elő a holokausztról, én mindig csak államtudományokat adtam elő, mert a soá nekem nem tantárgy, hanem szívügy. Hogy miért? Az ötvenes évek elejétől nagyon sok személyes visszaemlékezést és történetet olvastam a túlélőktől. 1952-ben szereztem doktori fokozatot politikatudományból, és fölvettem magamnak a kérdést: ezeket a visszaemlékezéseket és más dokumentumokat tanulmányozva lehetséges-e tudományos módon, a tudomány módszereivel írni a holokausztról? Lehetséges-e ugyanolyan tudományossággal megírni a történetét, mint más történelmi eseményt?

Erre a kérdésre válaszolandó, először a magyarországi holokausztra fókuszáltam, de a hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején kiterjesztettem a vizsgálódásom kereteit, és elkezdtem kutatni az összes fellelhető archív anyagot és dokumentumot, és nyomonztam az elsődleges források után Magyarországon, Romániában, Németországban, Hollandiában, Angliában és később Moszkvában. Több ezer dokumentumot találtam és dolgoztam föl, és 1981-ben publikáltam a *The Politics of Genocide* (A népiértés politikája) című, kétkötetes munkámat, amelyet a Columbia University Press jelentetett meg. A könyv nagyon jó fogadtatásban részesült szerte a világon. Ez volt az első tudományos feldolgozása a magyarországi holokausztnak, sőt, használták több háborús bűnös ügyében is.

– Ezzel kapcsolatban szeretném megjegyezni, hogy a magyarországi Pázmány Péter Katolikus Egyetemen pár éve kötelezővé tették a holokauszt oktatását, mire sok diák tiltakozni kezdett ellene. Mit gondolt erről?

– Nem ismerem a pontos körülményeket. Mivel érveltek a diákok, mivel nem értettek egyet?

– Azzal érveltek, hogy a tananyag csak a zsidókra fókuszál, más áldozatokra, például cigányokra vagy melegekre nem.

– Nézze, ennek az ellenérzésnek az lehet a mélyebb oka, hogy sokan nem tudnak választ adni arra a kérdésre, hogy mi is volt a holokauszt valójában, és magát a fogalmat is helytelen értelemben használják. Ha engem megkérdez, hogy mi a holokauszt, akkor erre két fajta választ tudok adni: egy személyeset és egy statisztikait.

– Mi a személyes válasz?

– Engem Désről Ukrajnába vittek munkaszolgálatra 1943-ban, és amit magam mögött hagytam, az egy vi-rágzó, 3700 fős zsidó közösség volt az összesen mintegy 16 ezer lakost számláló Désén. A munkaszolgálatból szovjet fogságba kerültem, majd 1945 januárjában tértem vissza Désre, ahol akkor már nem láttam egyetlen zsidót sem. Sehol senkit. Mentem utcáról utcára, és nem voltak sehol a dési zsidók. Mindenkit meggyilkoltak. Amit akkor éreztem, a kihalt utcákat látva, az volt a holokauszt.

És most hadd mondjam el az úgynevezett statisztikai válaszomat arra a kérdésre, hogy mi a holokauszt. 1944. június 6-án partra szállt Normandiában a valaha volt legnagyobb összlétszámú haderő, amely egy parancsnokság alá tartozott. A katonák közül 24 óra leforgása alatt meghalt mintegy 4400 ember. Ugyanezen a napon, vagyis június 6-án, négy transzport érkezett Auschwitzba, ebből három Erdélyből, összesen mintegy 10 és fél ezer zsidóval. Közülük 9 ezret még aznap meggyilkoltak. Kétszer annyi zsidó halt meg a haláltáborban a partraszállás napján, mint amennyi katonát vesztettek aznap a szövetségesek. És így folytatódott a tömeggyilkosság heteken át.

– Mit érez, amikor azt hallja fefejű antiszemitaiktól, hogy nem is volt holokauszt? Szomorúságot? Vagy dühöt?

– Én inkább a tényekre, az igazságra koncentrálok. A soá tagadása vagy relativizálása egy adott országban függ attól, hogy milyen a politikai hatalom. Németországban sokkal teljesebben feldolgozták ezt az eseményt, mint más országokban. De gondoljon csak Magyarországra! A kommunista érásban a magyar politikai vezetés nem nézett szembe a holokauszt örökségével. Magyarországon 1948 és 1989 között, azaz a kommunista rezsim alatt, nemcsak a holokauszt, de általában a zsidóság is tabutéma volt, amiben a moszkvai irányvonulat követtek.

A rendszer összeomlása után hírtelen fantasztikus méretekben nőtt meg az érdeklődés a soá iránt. Emlékszem erre a magam példájából is, hiszen éppen a rendszer bukásának idején jelent meg *The Politics of Genocide* című könyvem magyarul. Ma kisebb az érdeklődés a téma iránt, mint negyedszázaddal ezelőtt. Hadd tegyem hozzá, hogy ezt a kérdést érintettem a Mazsihisz székházában tartott előadásomban is, amelynek során összehasonlítottam a német és a magyar társadalom magatartását a holokauszt feldolgozásában. Mindkét ország vesztésként került ki a második világháborúból, mindkét ország vesztett területeket, s egyik sem törölheti ki történelmének fekete lapjairól a holokausztot, bármi is történelme, bármi-

lyen kormány kerüljön is hatalomra, ez a tény örökre beleíródott a történelmükbe. Csak hogy Németország nyíltan és becsületesen szembenézett a múltjával, míg Magyarország nem.

Ezzel kapcsolatban mondom egy példát a politikusok felelőségére. Nyugat-Németországban a nyolcvanas években volt egy vita, amelynek során a holokausztot tagadók azt állították, hogy Auschwitz lényege ugyanaz volt, mint a szovjet gulágtáboroké, s azzal is érveltek, hogy a szovjetek több embert öltek meg, mint a náci. Tudja, hogy ki vetett véget ennek a vitának? Maga a Német Szövetségi Köztársaság akkori elnöke, Richard von Weizsäcker, akinek az apja náci háborús bűnösnek állt a nürnbergi bíróság előtt, s aki a perben

a saját apja védőügyvédje mellett dolgozott. Richard von Weizsäcker személyesen megjelent egy konferencián, amelyet az előbb említett történelmszövetség szervezett, s szövetségi elnökként azt mondta: hölgyeim és uraim, ennek a vitának vége, mert Auschwitzot a németek építették Németország és a német nép nevében, és ez örökre a német történelem szégyenfoltja marad.

Egyetlen posztkommunista ország vezetése sem tett ilyen jellegű kijelentést, kezdve Antall Józseftől mostanáig. Éppen ellenkezőleg: nézze meg Budapesten a Szabadság téri emlékművet, amely azt sugallja, mintha a magyarországi holokauszt csak a németek műve lett volna, holott a felelőség fele-fele a németek és a magyarok között. Az embernek az az érzése, mintha az Orbán-kormány rehabilitálni akarná a Horthy-korszakot, azt a Horthy-korszakot, amely megalapozta a magyarországi népiértést.

– Bízom abban, hogy a magyar társadalom és a magyar politikai vezetés valaha olyan mélységben szembenéz a magyar állam felelőségével, ahogyan a németek megtették?

– Én alapvetően optimista vagyok, mert az igazság végül mindig győzedelmeskedik. Nézze csak meg, mennyi szobrot állítottak a kommunista rendszerben Leninnek, Kun Bélának és másoknak! S hol vannak azok a szobrok most? Sehol. Ez lesz a sorsuk a most fölállított emlékműveknek is. És optimista vagyok azért is, mert bízom a fiatalokban. Bízom a fiatal magyar történészekben, akik az igazságot kutatják, és a tényeknek hisznek, nem a különböző politikai széljárásoknak. És végül bízom a személyes tanúvallomások erejében, hiszen a könyvekben. Több ezer visszaemlékezés olvasható a túlélőktől, márpedig ezek a szövegek örökre megmaradnak, és mindig a történelmi igazság bizonyítékai lesznek.

Kácsor Zsolt

Totha Péter Joel
kitüntetése 3

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ 4

IZRAELI SZÍNES 5

Kunos Zsuzsi aranyérmes 8

Hatszáz gramm hamu

Megrendítő és nyomasztó dokumentum került nyilvánosságra a *Der Spiegel* német politikai hetilap egyik legutóbbi számában: egy olyan auschwitzzi zsidó fogoly feljegyzése, aki egy Sonderkommandóban, egy különleges brigádban dolgozott. A fulladásos halálra szánt auschwitzzi foglyok gázkamrába terelését, majd a hullák eltakarítását végző osztag tagjaként a náci szörnyű tettének, Auschwitz működésének hónapokon át kénytelen szemtanúja és a náci bűnyomóinak kényszerű eltüntetője volt.

A Sonderkommandós teendő a lehető legrosszabb volt, amit csak kiszolgáltatott emberre parancsolva el lehet képzelni. Az SS arra kényszerítette ezeket a zsidó foglyokat, hogy segítsenek más zsidóknak a gázkamrába zárásuk előtt levetkőzni. Miután a szerencsétlen foglyok megfulladtak, ki kellett törniük a holtak szájából az aranyfogakat, le kellett borotválniuk a fonálnak feldolgozandó hajukat. Csak ezek után dobták a holttesteket tömegsírba, illetve 1942-től kezdődően égbekiáltó büntényeik nyomait úgy tüntették el, hogy krematóriumokban elégették a hullákat. Hogy a súlyos náci bűn titok maradjon, pár hónaponként lecserelelték a Sonderkommando tagjait: meggyilkolták őket, hogy szörnyű tetteik még véletlenül se kerüljenek nyilvánosságra.

Hogy a világ tudomást szerezzen ezekről a rettenetes történetekről, néhány fogoly feljegyezte súlyos élményeit annak reményében, hogy az elképzelhetetlenül kegyetlen náci büntetésekről szóló híradásukat egy napon megtalálják majd az emberek.

Két orosz kutatónak sikerült egy fogoly eddig olvashatatlan feljegyzéseit a modern technika segítségével csaknem tökéletesen olvashatóvá tenni.

Megrendítő és nyomasztó Marcel Nadjari szaloniki zsidó kereskedő üzenete. A megszállt németek elől Nadjari kommunista partizánoknál talált menedéket, de 1944-ben Athénban egy razzia során elfogták a németek és Auschwitzba deportálták. Feljegyzései évekkel ezelőtt kerültek elő, a valamikori III. krematórium közelében végezték átásatások során. Üzeneteit egy bőrtáskában elásott termoszba rejtette, de csak töredékük volt olvasható állapotban.

Nemrégiben viszont sikerült *Pavel Polian* történésznek és *Alekszander Nyikitajev* informatikusnak csaknem a teljes szöveget megfejteniük, ahogyan erről a *Zeitgeschichte* (Korunk története) című, negyedévenként megjelenő periodikában beszámolnak. A két kutató ugyanis felfedezte, hogy a lapokat egy képfeldolgozó program segítségével olvashatóvá lehet tenni.

Nadjari többnyire görögül írta üzeneteit, valószínűleg 1944 novemberében. A szöveg a megtaláláshoz intézett kéréssel kezdődik, hogy írását adja át Görögország valamelyik diplomáciai képviselőjének, ahonnan ezután ugyancsak adják tovább barátjának, aki továbbítja a barátainak és a rokonainak.

Nadjari így írja le a munkáját ebben a dokumentumban: „Fél óra után kinyitjuk a gázkamrák ajtóit, és elkezdődik a munkánk. Ezeknek az ártatlan nőeknek és gyermekeknek a holttestét kivisszük a felvonóhoz, amely a kementékhez szállítja őket, és gyűjtőanyag nem kell, ami zsír van rajtuk, annak a segítségével elegendő az emberi maradványok. Egy ember körülbelül fél okka (600 gramm) hamut hagy maga után, amit a németek követelésére csökkenteniünk kellett. Egy durva fonású szítán átszítjuk a hamvakat, aztán egy autó a közeli folyóhoz szállítja, hogy beleszórják a vízbe, és így eltávolítsanak minden nyomot.

Nadjari április 11-én érkezett az akkoriban német területnek számító Auschwitzba. Hiába reménykedett abban, hogy találkozni fog korábban deportált szüleivel és hűgával. A szelekcionál üvegesnek adta ki magát, valószínűleg azért nem ölték meg azonnal. Száz másik fogollyal együtt néhány hét után a Sonderkommandóba osztották be.

Nadjari azt írta, hitét soha nem vesztette el, de mindenekelett azt gondolta, az a vágya segítene neki életben maradni, hogy bosszút tudjon állni. „Ha olvassátok, hogy miféle munkát végeztem, azt fogjátok mondani, hogyan voltam rá képes... saját hittársaimat elégetni... sokszor gondoltam arra, hogy velük együtt én is bemegyek a gázkamrába, hogy már egyszer vége legyen ennek az egésznek. De a bosszúvágy visszatartott ettől! Élni akartam és élni akarok, hogy bosszút álljak apámért és anyámért és szeretett hűgomért, Nelliért.”

1944 májusától magyar zsidókat hoztak a vonatokat Auschwitzba, közülük néhány százezeret a következő hetekben megsemmisítettek. Nadjari a halálra ítélt emberekkel a gázkamrák előtt találkozott.

„Az volt a dolgunk, hogy először is fogaadjuk őket, többségük nem ismerte ki magát... azoknak az embereknek, akiknek úgy láttam, hogy a sorsa meg van pecsételve, megmondtam az igazságot. Miután valamennyien meztelenre vetkőztek, mentek tovább a halálkamrába, ott benn a németek csöveket szereltek a plafonra, hogy azt gondolják a foglyok, előkészítették nekik a fürdést. Korbáccsal a kezükben kényszerítették a foglyokat arra, minél jobban zárkózzanak fel egymáshoz, hogy a lehető legtöbb beérjenek. Úgy nézett ki, mint valamiféle emberi szardíniásdoboz, majd hermetikusan bezárták az ajtókat. A gázdobozokat, két SS kíséretében, mindig a Német Vöröskereszt szállította.”

A magyar zsidók voltak Auschwitzban az utolsó elgázosított náció. Nadjari túlélte, mert sikerült elrejtőznie egy másik fogoly csoportban. Mauthausenbe került kényszermunkára, a felszabadulás után visszatért Görögországba, később az USA-ba emigrált. 54 éves korában New Yorkban halt meg, 1971-ben. Üzeneteire csak évekkel később bukkantak rá.

A koncentrációs táborban Nadjari biztos volt abban, hogy őt is megölik a németek. „El kell tűnnünk a föld színéről, mert túl sokat tudunk” – írta.

A barátától, akinek a levelet szánta, azt kérte, ha valaki érdeklődne utána, válaszolja azt, hogy „a kulturált németek kiirtották a Nadjari családot”.

Írta: Klaus Wiegrefe
(*Der Spiegel*, 40/2017)
Fordította: Benyó Marianna

Magyar alelnököt választott az EUJS

A budapesti Moldován Bendegúzt választották meg az Európai Zsidó Diákszövetség (European Union of Jewish Students – EUJS) egyik alelnökévé a nemzetközi szervezet Görögországban megrendezett tisztújító közgyűlésén.

A 21 éves Moldován Bendegúz – aki jelenleg az Eötvös Loránd Tudományegyetem másodéves hallgatója társadalmi tanulmányok szakon – évek óta aktív szereplője a magyarországi zsidó ifjúsági közösségi életnek: korábban a Hanoar Hatzioni szervezet aktivistája, majd elnöke volt, míg a szarvasi nemzetközi táborban újabban korcsportvezetőként és programszervezőként dolgozik. Az új tisztségviselőt az előtte álló alelnöki feladatokról, tevéiről és elképzeléseiről kérdeztük.

– Mikor kapcsolódott be az Európai Zsidó Diákszövetség munkájába? Hiszen, gondolom én, nem azonnal alelnökként kezdte.

– Tudom, furcsán hangzik, de igen, rögtön alelnökként kerültem oda. Ennek az a magyarázata, hogy ez az ifjúsági szövetség lényegében ernyőszervezetként működik, azaz a különböző európai országok egyetemi zsidó diákszövetségeit fogja össze. Mivel Magyarországon nem létezik specifikusan zsidó egyetemi diákszövetség, az ennek megfelelő pozíciót a Mazsihisz ifjúsági csoportja tölti be, amellyel én annak idején a Hanoar Hatzioni révén kerültem szorosabb kapcsolatba. Szóval a Mazsihisz ifjúsági csoportjában vetődött fel az ötlet az európai ernyőszervezet tisztújítása előtt, hogy engem jelölnek az alelnöki tisztségre. Az ugyanis mind a hazai, mind az európai szervezet számára fontos volt, hogy egy magyar is üljön az EUJS boardjában, azaz operatív elnökségében. Mivel ismertem az EUJS tevékenységét – még ha nem is vettem részt a munkájában aktívan –, örömmel vállaltam a jelölést, és a görögországi gyűlésen meg is választottak két évre.

– Alelnökként mi lesz a konkrét feladata?

– Október végén volt az új összetételű elnökség első ülése, ahol tisztáztuk a pontos részleteket. Az elnökség felosztotta az alelnökök között, hogy ki mely országok ifjúsági szervezeteivel fogja tartani a kapcsolatot, rám értelemszerűen a magyarországi csoportot osztották más országok szervezetei mellett.

– Ha jól értem, a területi felosztás elve szerint működik majd az elnökség.

– Igen, az előző board legalábbis

Moldován Bendegúz

így dolgozott, és szerintem ez a gyakorlat nem fog változni. Ezenkívül nagyon fontos feladat az is, hogy az elnökség szabja meg a szervezet általános politikai irányát, az EUJS közéleti, társadalmi jelenségekkel kapcsolatos megszólalásainak jellegét, tartalmát, röviden: az európai diákszövetség ideológiai karakterét. Hiszen az EUJS nemcsak programszervezéssel foglalkozik – ezt elvégzik a különböző tagszervezetek –, hanem tisztán közéleti, politikai, ideológiai szerepvállalással. Így például a zsidó diákszövetség elnöksége folyamatos kapcsolatban áll az Európai Unió különböző szerveivel és hivatalaival, és minden olyan ügyben halatja a szavát, ami kapcsolatos az európai egyetemisták, diákok tanulmányaival, érdekvédelmével, politikai képviselétével.

– A saját távlati tervei között szerepel az aktív politikai szerepvállalás? El tudja képzelni, hogy erre teszi föl az életét?

– Jó kérdés, sokat szoktam ezen gondolkodni. Az azonban elbizonytalanít, hogy a politizálásnak Magyarországon negatív felhangja van.

– De én nem szűken vett pártpolitizálást értek politizálás alatt, hanem társadalmi, közösség-szervezési, érdekvédelmi tevékenységet.

– Az más, ilyen értelemben természetesen élénken foglalkoztat ez a dolog, elvégre az egyetemen is társadalmi tanulmányokat folytatok. Akár közösség-szervezési vagy érdekvédelmi szinten, akár társadalomtudós-ként vagy egy speciális terület szakértőjeként, de mindenképpen a társadalommal kapcsolatos munkát szeretnék végezni.

K. Zs. / mazsihisz.hu

Izraeli vélemények az osztrák választásokról

A választások után a katonai rádióban megszólalt a bécsi zsidó közösség rabbija, aki héberül elmondott beszámolójában közölte, elégedett az eredménnyel, és reményét fejezte ki, hogy a győztes konzervatív Osztrák Néppárt (ÖVP) az Osztrák Szociáldemokrata Párttal (SPÖ), és nem az ÖVP-től jobbra álló Osztrák Szabadságpárttal (FPÖ) alakít majd koalíciós kormányt – adta hírül az MTI.

Júda Glick, a jobboldali Likud párt parlamenti képviselője viszont Izrael barátjaként jellemezte a szabadságpártot vezető Heinz-Christian Strachét, aki személyes találkozásukon megígérte neki, hogy kancellárrá választása esetén Tel-Avivból Jeruzsálembé költözteti az osztrák nagykövetséget.

Szlomó Avineri, a jeruzsálemi Héber Egyetem politológiai professzora a közszolgálati rádió reggeli műsorában az európai jobboldali előretörést elemezte, s hangsúlyozta a már kormányzó vagy várhatóan kormányra kerülő jobboldali pártok „antiszemita gyökereit”, és arra intette az izraeli vezetőket, hogy „álljanak ellen a kísértésnek”, a baráti viszony kialakításának, még akkor is, ha a pártok látványosan támogatják Izraelt a közös muzulmánellenesség miatt.

A Háárec című újság emlékeztet rá, hogy 2000-ben Izrael bécsi nagykövetének visszahívásával tiltakozott a jobboldali radikális szabadságpárt csatlakozása ellen az akkori osztrák kormányhoz.

Mózes Imre zl.

Búcsúbeszéd helyett... Szukkot félinnepszerűen második napján kísértük utolsó útjára Mózes Imrét zl. Ilyenkor az ősi zsidó tradíció úgy írja elő, hogy nincs gyászbeszéd, enélkül megy végbe a temetés. Így történt ez Mózes Imre búcsúztatásán is, aki életének 92. évében adta vissza áldott lelkét Teremtőjének.

Zsidó tanító volt, egyszerű, szerény ember, akire igaz lehet a költemény gondolata:

„...s nőttön nő tiszta fénye,

Amint időben, térben távozik.”

Mózes Imre Budapesten született, vallásos, ötgyermekes családban. A második világháború alatt munkaszolgálatra hurcolták el. A sors különös kegyelméből túlélte a megpróbáltatásokat, viszont szüleit és két testvérét elvesztette. A felszabadulást követően az elsők között volt, aki hozzálátott a Dob utcában a zsidó ifjúság vallási neveléséhez. Nagy

szeretettel, tudással és rendkívüli odafigyeléssel oktatta a rábízott gyermekeket. Mára már tudjuk, hogy valamennyi növendékéből vallásos zsidó ember lett, akik mindenkor hálas szívvel gondolnak vissza egykori tanítójukra, Mózes Imrere. Zichrajnai livrochó, legyen áldott emléke!

Deutsch László

MAGÁNNYOMOZÁS

FELSŐFOKON!

KOBA

DETEKTÍVIRODA:

06-70-647-7766,

www.kobadetektiv.hu

MEGJELENT!

Róna Tamás és Nógrádi Gergely:
Todá!

Zsidó hittankönyv III. része

A kötetet legkényelmesebben
megrendelheti a

WWW.ZSIDOKONYVEK.HU
webshopban.

A kötet ára
bruttó
3570 Ft.-

Körzeti kitekintő

Hamarosan hivatalosan is megalakul Debrecenben, a jelenlegi ortodox hitközség keretén belül a status quo ante tagozat. A dolog nem új keletű, hiszen a hajdúsági megyeszékhelyen a nyolcvanas évek elejéig működőképes volt a két tagozat társulása.

A hagyományok és a vallási örökség továbbélésének célja vezérelte azt a jelenleg huszonkét főt, akik aláírásukkal is nyomatékosították, hogy újjáélesztik a status quo csoportot.

Az elhatározást örömmel nyugtázták a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének (Mazsihisz) vezetői is. Heisler András levélben fejezte ki együttműködési szándékát, és kérte a Debreceni Zsidó Hitközség elnökét, támogassa a kezdeményezést.

A status quo ante tagozat első lépéseit már megtette. Egyik leendő tagjuk, Fohn György boldogan vihette Debrecenbe azt a tórát, amelyet Frölich Róbert országos főrabbi adott át neki.

Az új formáció tagjai hamarosan alapszabályukban rögzítik majd tagságuk kötelezettségeit. Alakuló gyűlésekre természetesen meghívják Horovitz Tamást, a DZSH jelenlegi elnökét is. Szeretnék elérni, hogy a debreceni hitközség partnerként kezelje a status quo közösséget, amelynek vallási vezetője, kántorjelöltje és immáron tórája is van.

Megtudtuk, a Mazsihisz az új közösség alapszabályának életbe lépése és vezetőinek megválasztása után – a lehetőségeihez képest – mindenben támogatja majd őket, ezzel is felélesztendő az elmúlt évtizedek hagyományait: két minjen is lesz majd a cívisvárosban.

A Mensch Alapítvány és a CleanArt Társulat szervezésében

PERCEK TÁNCA

zenés megemlékezés
Szenes Anikóról
a Goldmark teremben
november 5-én
vasárnap 18 órakor

Közreműködik:
Masa Anita, Masa Tamás,
Bódi Mónika, Garai Róbert,
Szentkirályi György, Csányi Sándor.

Az előadást a Mensch Alapítvány nevében
Beer György nyitja meg.

Jegyek 2000 Ft-ért kaphatók a helyszínen
és a jegy.hu oldalon.

infó: 0670 263 2059

VALLÁSI ROVAT

Kezdetben vala: az idő

Minden szombaton és ünnepnapon elmondjuk ezt az imát: „tisztítsd meg szívünket, hogy igaz módon szolgálhassunk”.

Amikor először megláttam, nagyon megtetszett nekem ez a gondolat. Akármilyen szabad kérem a Teremtőtől, még azt is, hogy Ő maga segítsen abban, hogy mi szolgálhassuk Őt. Eszerint elég ez az egy ima, és semmi más nem kell. Elég az, hogy kinyilvánítsuk az Ő és magunk számára, hogy mi jó szándékúak vagyunk, jó emberek akarunk lenni, és igaz módon szolgálni Őt. A kérdés csak az, hogy ez miért nem működik. Hogyan lehetséges, hogy többen is őszintén mondják ezt az imát, és mégsem mindegyikükből lesz tökéletesen jó ember? Talán nem hallgatnak meg az imájuk?

Lehetséges az, hogy valakinek „csak” a szíve tiszta, de ő maga nem az? A zsidó gondolkodás egyik nagy klasszikusa, a Kuzári, melyet Rabbi Jehudá Hálévi írt (1140 körül), pontosan erre a gondolatra épül. Egy királyról szól, aki álmában ezt az üzenetet kapja: „a szándékod elfogadtattott, a cselekedeteid nem fogadtattak el”. Ez meg hogyan lehetséges? Annyira felkavarta ezt a királyt ez a gondolat, hogy kikerít mindenféle vallás tudósainak tanácsát, köztük egy zsidó rabbiét is, aki ennek kapcsán elmagyarázza világnézetünk alapvetéseit. Tanításából kiderül, hogy tévedés az, amit sok ember hisz, hogy valaki lehet „a lelke mélyén jó ember”, ha nem fordítja nemese szándékait cselekedetekké.

Jó szándékú emberekkel tele van a világ. Lelke mélyén mindenki jót akar. Az emberi elme úgy működik, hogy megmagyarázza saját magának, hogy ő miért jó. Még a börtönben ülő elítéltek egy jelentős része is meg van győződve róla, hogy ártatlanul ítélték el. Nem arról van szó, hogy szándékosan akarnak rosszat cselekedni. Fontos azonban, hogy a mindannyiunk szívében rejlő jó szándéknak nyissunk teret, hogy a gyakorlatban is kibontakozhasson. Ha ezt nem tesszük meg, akkor hiába is álmodozunk arról, hogy vegyék észre mások a bennünk meglévő természetes jósságot. Sőt, ha nem vigyázunk, egy nap arra ébredhetünk, hogy egészen másmilyen emberré lettünk, mint amilyenek egykor saját magunkat álmodtuk, egy olyan környezetben, ami távol van az ideálistól.

Minden az idővel kezdődik. Most, hogy nemrég kezdődött el az új zsidó év, aktuális, hogy végiggondoljuk ezt a témát. Talán ez a legfontosabb kérdés, amit időről időre feltehetünk magunknak: hajlandóak vagyunk-e arra, hogy időt szánjunk arra, amit elméletben fontosnak tartunk? Például: hálát érzünk azért, amiért egészségesek vagyunk, jólétben és békeességben élünk. Néha hozzáteszünk a mondataink végére: hála Istennek (báruach hásem). Ez vajon elegendő idő a hálánk gyakorlati kifejezésére?

A helyes az lenne, ha energiát fordítanánk arra, hogy mi magunk váljunk hálás emberré. Ha a hála a saját lelkünk egy „testrésze” válna, akkor nemcsak reflexszerűen említenénk meg néha, hanem valódi örömet éreznénk felette. Ezzel saját magunk számára tennénk jobbat az

életünket. Rájönnénk arra is, hogy mennyit panaszkodunk egy nap során, és hogy a panaszaink nagy része teljesen lényegtelen, apró-cseprő ügyekről szól, amelyek teljesen elhalványulnak a nagy hála mellett, amit érezhetünk a jó életünkért. Azt is elkezdjük érzékelni, ahogyan a panasszal ostromoljuk saját lelki békénket, és ahogyan a felszámolása által elkezdünk „meggyógyulni” – mindezt úgy, hogy korábban nem is tudtunk róla, hogy „betegek” voltunk!

Szívünkben, szándékunkban a hála gyakorlása előtt ugyanannyira jók voltunk, mint utána. A különbség a két állapot között csak az idő, amelyet hajlandóak voltunk olyasmire fordítani, amit elméletben amúgy is értékesnek tartunk. Csak éppen általában nem jut eszünkbe, hogy a lelki fejlődésünk időt igényelne, mert azt gondoljuk, hogy szívünk mélyén jó emberek vagyunk. Ha megszabadulunk ettől a tévképzettől, az megnyitja előttünk a felemelkedés útját.

Még egy példa: hiszünk Istenben, a gondoskodásában, és ez egy fontos elv számunkra az életben. Tudjuk, hogy a Tóra ír arról, hogy kétféleképpen kell viszonyulnunk Hozzá: szeretettel és félelemmel. Szívünkben, szándékunkban teljes az egyetértés minden ilyen témában. Mi a helyzet azonban az idővel? Van időnk Istenre? Persze: amikor imádkozni megyünk a zsinagógába. Olyankor a sorok között elmélkedve néha Rá is gondolunk. Ez szép dolog, de a Tórában a szeretet és a félelem van említve. Ha az imáink elvezettek minket idáig, az jó. Ha nem, akkor szánjunk rá időt, próbáljuk megérteni, mit is jelent pontosan a szeretet, és mit a félelem. Mikor érzem utójára így, vagy mit kellene éreznem? Az ima valóban kiváló „gyakorlóterep”: mielőtt kiejtjük a Teremtő nevét, eldönthetjük, hogy a szeretet vagy a félelem „csatornáján” keresztül akarunk közeledni Hozzá, függően attól, hogy mi az ima szövege és milyen a mi lelkiállapotunk. Utána gondolkodjunk azon, hogy az ima idején kívül milyen helyzetekben lenne még fontosságuk ezeknek az érzéseknek. Amelyek valójában nem is csupán magáról az érzésről szólnak, hanem az egész viselkedésünkre, cselekedeteinkre kisugároznak.

A már említett Rabbi Jehudá Hálévin kívül egy másik nagy gondolkodó is megfogalmazta az idő

szükségességét: Rabbi Mose Cháim Luzzato (1707–1746), a Meszilát Jesárim (Az igazak ösvénye) című könyvében. Ha kinyitjuk, rögtön az első oldalon, a bevezetőben megtalálhatjuk szinte pontosan ugyanezeket a gondolatokat: az embereknek szükségük lenne arra, hogy időt szánjanak a szeretet, a félelem, a Teremtőhöz való ragaszkodás témáinak mélyebb megértésére. Az egész könyv azért született meg, mert a szerző úgy érezte, hogy az emberek elhanyagolják ezeket a témákat, ezek ellenére, hogy mindenki tudja, ezek a legfontosabbak.

Ha megszületik az elhatározás, és hajlandóak vagyunk időt szánni a fontos dolgokra, akkor pontosan mihez is kezdünk ezzel az idővel? Először is, mennyi időre van szükség? Ne vállaljunk túl sokat, hogy ne érezzük magunkat rosszul amiatt, ha nem sikerül betartani. Kezdetnek elég például 5–10 perc hetente 1–2 alkalommal (ha több is megy, akár naponta). Vegyünk elő egy területet, amelyben fejlődni szeretnénk, és gondolkodjunk róla racionálisan. A jegyzetelés sokat segít. Keressünk könnyű és megvalósítható, kicsi, gyakorlatias célokat, amelyek a látóhatárunkon belül vannak. Ne keseredjünk el, ha ez eleinte nem megy könnyen. Ahhoz is idő kell, hogy a saját képességeinket felmérjük. „Ami a gyakorlatban közel áll az emberhez, azért fáradozzon, és igyekezzon megcsinálni. Amit pedig nem tud elérni a gyakorlatban, azt érje el gondolatban, és vágyakozzon iránta” (Chovot Hálevávot 8:2). Sose adjuk fel az ideáljainkat.

A jó szív tehát nem elég. Ahhoz, hogy jobb emberré lehessünk, az értékes időnk kell feláldoznunk. Akkor mégis miért mondjuk a cikk elején idézett imát a tiszta szívért? Azért, mert noha minden ember szívében megvan az alapvető és természetes jósság, mégis sokféle más vágy is jelen lehet mellette, például önzőség, gőgösség, lustaság stb.

Eddig arról szóltunk, miként csatornázzuk a szívben meglévő jó szándékot kifelé, hogy valósággá lehessen. Azonban ezeket a többi dolgokat, amik a szívben még lehetnek, nem szeretnénk kifelé csatornázni, sőt, a Teremtő segítségét kérjük imáinkban, hogy ki is tudjuk törölni ezeket a „lelakódásokat” saját magunkból.

Szántó-Várnagy Binjomin
binjomin.hu

Totha Péter Joel kitüntetése

A Stefánia Palota – Honvéd Kulturális Központban emlékeztek meg az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseiről a Honvédelmi Minisztérium központi ünnepségén, melyen Simicskó István miniszter elismeréseket adott át. Totha Péter Joel vezető táborigaznapi főrabbi megkapta a beosztásában huzamos időn át végzett kiemelkedő tevékenysége, valamint szakmai érdemei elismeréséül a Honvédelemért kitüntetési cím II. fokozatát.

Az USA után Izrael is kilép az UNESCO-ból

Izrael megkezdte az előkészületeket arra, hogy az Egyesült Államokkal együtt kilépjen az UNESCO-ból – írja az MTI. Izrael szerint ugyanis az UNESCO egy „abszurd színházzá” vált.

Szervezetéből, részben a szervezet Izrael-ellenessége miatt. Benjámin Netanjahu izraeli kormányfő pedig „bátor és erkölcsös” döntésnek nevezte az Egyesült Államok elhatározását.

Az amerikaiak néhány órával korábban jelentették be, hogy 2018 végével kilépnek az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális

Izrael jó egy éve már felfüggesztette részvételét az UNESCO-ban, elsősorban azt kifogásolva, hogy a szervezet Világörökség bizottsága megszavazott egy palesztin javaslatot, amely Jeruzsálemet kizárólag a muszlimok szent helyeként mutatja be, egy szót sem ejtve annak zsidó, keresztény történelmi kapcsolatáról. Izrael szerint ezért az UNESCO egy „abszurd színházzá” vált, ahol nem megőrzik, hanem eltorzítják a történelmet.

Dani Danon, Izrael ENSZ-nagykövete úgy értékelte, hogy Washington kilépése az UNESCO-ból fordulópontra jelent az ENSZ-ben. Közleményében úgy fogalmazott: olyan új korszak kezdődik, amelyben immár meg kell fizetni az árát annak, ha valaki hátrányos megkülönböztetést alkalmaz Izrael kárára. Hozzátette: az UNESCO most már láthatja, hogy „az Izrael ellen hozott abszurd és szégyenteljes” határozatainak következményei vannak.

Danon szerint az Egyesült Államok Izrael mellett áll, és a két ország közötti szövetség erősebb, mint valaha.

Meghívó

Az Élet Menete Alapítvány tisztelettel meghívja Önt a 2017. évi „Élet Menete – Kézdy György díjak” ünnepélyes átadására, valamint az alapítvány évzáró rendezvényére.

2017. november 19. vasárnap, 17.00 óra

RaM – Radnóti Miklós Művelődési Központ
1133 Budapest, Kárpát utca 23.

Halpern és Johnson
Halpern: SZÉKHELYI JÓZSEF
Johnson: TROKÁN PÉTER

EMLÉKEZNI ÉS EMLÉKEZTETNI MINDANNYIUNK KÖTELESSÉGE!

A részvételhez regisztráció szükséges!
Kérjük az rsvp@eletmenete.hu e-mail címen regisztrálni!
Csak a visszajelzőket tudunk helyet biztosítani!

További info:
Szántó Kremmer Dóra
+36 30 499 1665
dora@eletmenete.hu

MAZSIHISZ **ISRAEL** **MAZOK**

ZSIDÓ VILÁGHÍRADÓ

Dánia

A második világháború befejezése óta első ízben fordul elő Koppenhágában, hogy katonaságot alkalmaznak, és 2018 márciusáig a zsinagógát és Izrael nagykövetségét így őrzik. A két éve elkövetett terrorista merénylet óta a zsidó intézményeket rendőri egységek védik, melyeket most más feladataik miatt a biztonsági feladatokra kiképzett katonák tehermentesítenek. A közelmúltban a Biztonsági Szolgálat a legmagasabbra emelte a terrorfenyegetettség szintjét. Mintegy 8000 hittestvérünk él az országban, akik főleg a fővárosban és közvetlen környékén telepedtek le. A zsidók többsége askenázi, akik általában kelet- és közép-európai felmenőkkel rendelkeznek.

Dánia: a katonák és rendőrök által őrzött zsinagóga Koppenhágában

Csehország

A Sanghaji Múzeum és az olomouci Palacky Egyetem Konfuciusz Intézete szervezésében kiállítás nyílt az 1933 és 41 között Európából Sanghajba menekült zsidók történetéről. A negyven tablóból álló anyag először Olomoucban (Olmütz) látható, majd később más európai városokban is bemutatják. A program előkészítésében részt vett a helyi hitközség is. A megnyitónapszéken levetítették a Ho Feng-Shan egykori bécsi főkonzul életéről cseh-kínai közös produkcióban készült filmet. A diplomata több ezer üldözöttnek adott kínai vízumot, és segítette Európából való menekülésüket. A Konfuciusz Intézet összeállította a Csehszlovákiából Sanghajba menekült zsidók névsorát is. A városból a náci 3500 zsidót deportáltak, és a végső megoldást alig háromszáz személy élte túl. A hitközségnek jelenleg 150 tagja van.

Csehország: Ho Feng-Shan segítette az európai zsidók menekülését

Oroszország

Százéves a vlagyivosztoki Bét Sirma zsinagóga, az orosz Távol-Kelet egyik legrégebbi zsidó temploma. Az 1917-ben átadott épület 1932-ben történt kisajátításáig fogadta a hívőket. Később csokoládégyár, majd raktár létesült benne. A hatóságok 2005-ben visszaadták a zsidó közösségnek a templomot, melyet a közelmúltban Vlagyimir Kogan bankár anyagi támogatásával felújítottak és kibővítettek. A zsinagóga ünnepélyes felavatására 2015-ben került sor, amelyen Dmitrij Medvegyev orosz kormányfő is részt vett. Az első zsidók a 19. század végén telepedtek le Vlagyivosztokban. Mintegy ötezer hittestvérünk lakik jelenleg a városban, akiknek túlnyomó többsége vegyes házasságban él.

Szingapúr: Zsinagóga utca

Franciaország

Audrey Azoulay volt francia kulturális miniszter lett az ENSZ Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezetének, az UNESCO-nak az új főigazgatója. A marokkói zsidó családból származó, 45 éves politikus édesapja, André Azoulay, VI. Mohammed marokkói király tanácsadója. Édesanyja, Katia Brami, ismert író. A kommunikációs és közigazgatási végzettséggel rendelkező Audrey Azoulay nehéz időben vette át az UNESCO vezetését, mert a szervezet legnagyobb befizetője, az Egyesült Államok, valamint Izrael is bejelentette kilépését. Az új főigazgató a muzulmán-zsidó párbeszéd elkötelezett híve. Megválasztását Emmanuel Macron köztársasági elnök mellett Haïm Korsia országos főrabbi is támogatta.

Szingapúr

Az első zsidók a 19. század első felében Indián keresztül érkeztek a városba, ahol imaházat létesítettek. Ennek emlékére a pénzügyi negyedben lévő Synagogue street (Zsinagó-

ga utca) őrzi. A közösség létszámának növekedésével 1878-ban megépült a Maghain Aboth, majd Manasseh Meyer gazdag vállalkozó beruházásában 1905-ben a Chesed-El zsinagóga. Mindkét templom jelenleg is működik, és nemzeti emlékeknek számítanak. 1931-ben 832, 1939-ben mintegy 1500 zsidó lakosa volt Szingapúrnak. A japán megszállás alatt a zsidókat internálótáborokban különítették el. Az 1955-

ben tartott első parlamenti választások után az iraki eredetű, zsidó származású David S. Marshall lett az ország első főminisztere, de egy év múlva lemondott, mert az önröndelkezésről nem sikerült megegyeznie a brit kormánnyal. Mintegy 2000–2500 hittestvérünk él az 5,3 millió lakosú távol-keleti városállamban, ahol a közösség több vallási intézményt is fenntart.

Kovács

Franciaország: Haïm Korsia főrabbi is támogatta, hogy a botrányos szervezet élére zsidó kerüljön...

Látványzsinagóga Amszterdamban

Az 1675-ben az Ibériai-félszigetről a vallási üldöztetés elől menekülő zsidók által épített amszterdami Portugál Zsinagógába napjainkban évente mintegy 200 ezer turista látogat el – számol be róla a JTA-re hivatkozva a zsidó.com. Belső terében hatalmas, fából épített tóraszekrény tornyosul a 17. századi bútortzat fölé, 12 kőpillére között pedig számtalan aranykandeláber függ. Építészei a hagyomány szerint Slomó király szentélyéből nyerték az inspirációt a munkához, és úgy tervezték, hogy Európa legdíszesebb és leg-hatalmasabb zsinagógáját készítsék el. És bár később még nagyobb és díszesebb épületek, például a Dohány utcai zsinagóga, sok szempontból túltettek rajta, az amszterdami zsinagóga máig sem veszített nagyszerűségéből.

A legtöbb látogató azonban nincs jelen azon a napon, amikor az épület a legcsodálatosabb pompájában mutatkozik meg: jom kippurkor. A zsidó naptár legszentebb ünnepén gyertyák százainak meleg fényénél imádkoznak az épületet teljesen megtöltő hívek, operákat idéző kántori dallamokkal kísérve. A gyertyákkal való világítás szokása az elektromosság feltalálása előtti korra nyúlik vissza.

„Az európai zsidó élet egyik legcsodálatosabb látványa ez” – mondta Esther Voet, egy helyi zsidó hetilap főszerkesztője, aki rendszeresen látogatja a zsinagógát. „Mintha időgépbe szállnánk. Úgy érezheti az ember, hogy láncszem a zsidó hagyomány igen hosszú láncában.” A közösség egy másik tagja, Ronit Palache ősei a zsinagóga vezetői voltak egykor: „Ha az ember odamegy, részese lesz a történelemnek, és ez az én történelmem is”.

Ma már akkora az érdeklődés a Portugál Zsinagóga iránt jom kippurkor – vannak, akik külföldről külön ezért az élményért utaznak Amszterdamba –, hogy néhány éve 22 dollárért jegyeket is árulnak, amiket érdemes jó előre beszerezni.

A férfiak a zsinagóga középső terében, a bima körül foglalnak helyet, míg a nők a karzaton ülnek. A terem akusztikája kiválóan alkalmas zenedarabok hallgatásához (az elmúlt évtizedben koncerteket is tartottak ott, melyek alkalmaival szintén jom kippuri gyertyafénnyel öntik el a belső teret), ezért különleges élmény a jó hangú kántorok előimádkozását, illetve a Santo Servizio nevű kórus éneklését hallgatni. A kórus dallamai évszázadok alatt alakultak ki. Kezdetük a 16–17. századra nyúlnak vissza, amikor a keresztény kórusokkal akarták felvenni a versenyt a héber nyelven énekelt, igen dallamos énekek. A gyertyákat egyébként fontos személyiségek látogatásakor is meggyújtják.

Jom kippurkor a férfiak hagyományosan olyan kalapot viselnek, amelyet a Portugáliából, Spanyolországból, illetve azok gyarmatairól érkező zsidók hoztak egykor. A zsinagóga tóraszekrényéhez felhasznált fát például Reciféből hozták magukkal az inkvizíció elől Brazíliából Amszterdamba menekülő zsidók. A tóraszekrény mellett két, 16. századi, a Közel-Keletről érkezett kanapé áll. „A belső tér igen kozmopolita. A világ számos sarkából érkeztek ide műtárgyak” – magyarázta Bart Wallet történész.

A 17. századi Európában a zsidóknak sehol máshol nem engedték meg, hogy a Portugál Zsinagógaéhoz hasonlóan hatalmas és nagyszerű épület emeljenek, így ez a templom arról tanúskodik, hogy Hollandiában egészen a náci megszállásig és a helyi közösség majdnem teljes megsemmisítéséig viszonylagos nyugalomban élhettek hitsorsosaink.

A zsinagóga épületének szinte minden egyes részletéhez fűződik folklorisztikus elem. A padlót borító finom homokot egyesek például a pusztabeli vándorlásra való utalásnak tartják, holott a valóságban ismert 17. századi gyakorlat volt, hogy a fából készült padlót finom homokkal tisztították és tartották rendben.

Az Ibériából érkező menekült zsidók vezetőinek egyik célja az volt, hogy megőrizzék a korábbi otthonukban lerombolt értékeket. A fentebb már említett kóruson kívül a zsinagóga komplexumához tartozó, mintegy 400 éve működő Éc Chájim Könyvtár több ezer kézírata is gondoskodik erről.

Amikor 1940-ben a náci Németország lerohanta Hollandiát – mely esemény végül a 140 ezer fős hollandiai zsidóság 75%-ának kiirtásához vezetett –, a Portugál Zsinagógát lezárták, és a könyvtárral együtt kirabolták. Amíg Amszterdam askenázi zsinagógáját megsemmisítették, addig a Portugál Zsinagóga gyakorlatilag érintetlenül megmaradt. „Azt hiszem, nem igazán tudták, hogy mit kezdjenek vele. De végül még ők sem merték lerombolni” – foglalta össze véleményét Wallet.

IZRAELI SZÍNES

Hat izraeli találmány, amely jobbá teszi a világot

A csepegtetéses öntözéstől az algával gyógyított szívszövetig.

Az izraeli tudomány- és technologiaügyi minisztérium virtuális kiállítás keretében mutatja be azokat az izraeli találmányokat és fejlesztéseket, melyek jelentős hatást gyakoroltak az egész világra – adta hírül a zsidó.com. A technológiai újításokat, orvosi újításokat és humanitárius tevékenységeket bemutató tárlat a Ben Gurion repülőtéren már egy ideje megtekinthető, és most a világ-hálón is elérhetővé válik.

„Bemutatjuk azt a hatalmas technológiai és tudományos hozzájárulást, amit a zsidó államnak köszönhet az emberiség. Van mire és kire büszkének lennünk. Izrael vezető szerepet tölt be az innováció terén. Az egész világon nagyra értékelik eredményeinket, és reméljük, hogy a jövőben tovább erősödik a tudományos együttműködés a világ országaival” – jelentette ki *Ofir Ákunisz* tudomány- és technologiaügyi miniszter.

Most a kiállítás anyagából válogatunk:

1. Algával gyógyított szívszövet. A beér-sevai Ben Gurion Egyetem kutatója, *Szmádár Kohén* professzor algából vont ki olyan poliszacharidot, mely hozzájárul a sérült szövetek gyógyulásához. A felfedezés jól használható a szívroham okozta károk enyhítésére, illetve porc- és csontszövetek helyreállításánál.

2. A bibliai idők borának újáteremtése. A Somron fővárosában, az Áriel Egyetemen dolgozó tudósok a régészeti feltárások során előkerült bormaradványokból vonták ki a DNS-t és hasonlították össze az Izraelben napjainkban termő szőlőfajtákkal. Sikertelenül azonosítaniuk azokat a fajtákat, melyekből 3000 évvel ezelőtt készítették bort.

3. Csöpögtető öntözés. A néhai Szimcha Blass által kifejlesztett víztakarékos öntözési rendszer közvetlenül a növény gyökeréhez juttatja el a vizet és a tápanyagokat. Ennek következtében kevesebb víz felhasználásával kisebb földterületen nagyobb és jobb minőségű terméshozam érhető el. E technológiát már 110 ország több millió földművese használja a legkülönbözőbb klimatikus viszonyok között, megannyi növényfaj esetén.

4. Biztonságos repülés. Izrael felett évente kétszer 500 millió költöző madár repül át, ami balesethez vezethet, ha a madarak repülőgépekkel ütköznek. A Tel-Avivi Egyetem, a légierő és a természetvédelmi hivatal együttműködése során radarok, drónok és megfigyelők segítségével feltérképezték a madarak repülési útvonalait. A vonulások pontos menetrendjének és útvonalának ismerete 76%-kal csökkentette a balesetek számát.

5. Leheletérzékelő mobil diagnosztika. *Hosszám Haich*, a haifai Technion műszaki egyetem professzora fejlesztette ki azt az apró, könnyen telepíthető berendezést, mely a leheletet elemezve gyorsan és kíméletesen azonosít betegségeket. A vizsgálati eredményeket mobilhálózaton keresztül küldi el kiértékelésre, melynek eredménye végül a kezelőorvoshoz jut el.

Algával gyógyított szívszövet

A bibliai idők borának újáteremtése

Csöpögtető öntözés

Biztonságos repülés

Leheletérzékelő mobil diagnosztika

Különleges paradicsomfajták

6. Különleges paradicsomfajták. A jeruzsálemi Héber Egyetem és a Ben Gurion Egyetem kutatói olyan kockparadicsom-fajtákat kísérleteztek ki, melyek gazdagabbak vitaminokban, ízletesebbek és tovább eltarthatóak, mint társaik.

Ezek a paradicsomok heteken keresztül megőrzik keménységüket, ami gazdaságosabbá teszi a termelésüket, hiszen jól bírják a szállítást, és sokáig frissek maradnak az áruházak polcain.

Magyar részvétellel nyílt meg a harmadik Jeruzsálemi Biennále

Mintegy 200 művész, köztük magyarok alkotásával nyílt meg Jeruzsálemben, több helyszínen, a kortárs zsidó művészet legrangosabb nemzetközi seregszemléje, a november 15-ig tartó harmadik Jeruzsálemi Biennále.

A kiállító művészek többek között Európából, az Egyesült Államokból, Oroszországból és Indiából érkeztek. A tárlategyüttes alapvetően két témát jár körül: az izraeli közélet legjelentősebb kérdései mellett teret kap a kortárs zsidó művészet és a zsidó identitás megfogalmazása a különböző művészeti ágak eszköztárával.

Camille Fox: Remény és ünneplés

Watershed (Vízválasztó) címmel gyűjtötték egybe a kortárs izraeli művészeknek a hétköznapi élet visszas és abszurd jelenségeit középpontba helyező alkotásait.

Izraelben máris nagy port vert fel a Mamzer című kiállítás, amely a rabbinikus törvények szerint nem tiszta jogi helyzetben született gyermekek házasságkötési tilalmáról, az anyákat ért megaláztatásról és a merev vallási szabályokról szól.

Egy másik terem egyik felében az egykori Szovjetunióból, míg a másik oldalon az arab országokból érkezett zsidó bevándorlók sajátos nézőpontját ismerheti meg a látogató. A vízről mint szimbólumról beszél számos alkotó szobrokkal, festményekkel, videoinstallációkkal.

Az épület pincéjében látható a biennále fő helyszínéről száműzött Zsidó Művészeti Szalon ellentmondásosnak ítéltetett, a soát Jézus szenvedésével párhuzamba állító sorozata, valamint a lenge öltözetű Wonder Woman és Mózes egy képen szereplő festmény.

A fő kiállítási helyszín, egy hajdani brit börtön ad otthont a magyar tárlatnak is, amely Kanada és az Egyesült Államok után most a Jeruzsálemi Biennalén is látható.

Ausztics Andrea társkurátor az MTI-nek elmondta, hogy a kiállítást a Ballasi Intézet segítségével, *Vadász Zita* kurátorral közösen hozták létre New Yorkban, 2016 áprilisában egy loftban, a Jeruzsálemi Biennaléra pedig pályázat útján kerültek be. 11 alkotót kértek fel, film-, ipar-, képző- és fotóművészeket, akik a kiállítás címében szereplő, 585 ezer négyzetméteren elterülő VII. kerületet és annak zsidó örökségét mutatják be.

Az installáció 10 ismert és jellegzetes épület történetét járja körül számos eszközzel, például archív fotókkal és plakátokkal állít szembe kortárs kisfilmeket és zenét. A helyszín – a börtön magánzárkái – meglepetés volt, de a koncepciónak megfelelt, jól elosztja a teret, pont 10 cella ad otthont a 10 filmnek. A földre ragasztott, sematikus VII. kerületi térkép pedig az x-szel megjelölt házak helyétől az eyes cellákig vezet.

Meghalt Giorgio Pressburger magyar származású olasz író

Nyolcvanévesen elhunyt Giorgio Pressburger magyar származású olasz író, újságíró, műfordító, dramaturg, rendező, a budapesti Olasz Kulturális Intézet volt igazgatója – jelentette az ANSA olasz hírügynökség nyomán az MTI.

Az évtizedek óta Triesztben élő író halálát Cividale del Friuliban (Udine megye) jelentették be, a Mittelfest nevű kelet-közép-európai művészeti fesztiválon, amelynek alapítója és művészeti vezetője volt.

Giorgio Pressburger (Pressburger György) 1937. április 21-én született Budapesten szlovákiai zsidó szülők gyermekeként, 1956-ban a szovjet megszállás elől menekült Magyarországról Olaszországba.

A római Accademia d'Arte Drammatica rendezői szakán szerzett diplomát; 1968 és 76 között a Római Nemzeti Színiakadémián tanított. Elbeszéléseiért, regényeiért, publicisztikáiért számtalan irodalmi díjban részesült.

Színarabokat rendezett, írt és fordított. Olaszországban ő vitte színre Bartók Béla Kékszakállú herceg vára című operáját a milánói Scalában, valamint Ligeti György Le Grande Macabre-ját a bolognai színházban.

Rádiós, televíziós tevékenysége is jelentős volt, akárcsak az opera, az operett és a filmművészet terén végzett munkája. 1991-ben alapította meg a Mittelfestet, amelynek műv-

szeti vezetője volt. Tagja volt a 2010-es pécsi EKF-program művészeti tanácsának.

Giorgio Pressburger 2002 októberében a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje kitüntetésben részesült, az indoklás szerint azért, mert a budapesti Olasz Kultu-

Fotó: Földi Imre / MTI

rális Intézet vezetőjeként 1998 és 2000 között „elmélyítette és folyamatosan ápolta a magyar–olasz kulturális kapcsolatokat”.

Műfordítóként mások mellett Esterházy Péter és Kertész Imre műveinek olaszra átültetésében működött közre, tavaly ő írt nekrológot mindkettőjükéről a legrangosabb olasz napilapban, a Corriere della Sera-ban.

Korábbi lapja pedig most róla emlékezett meg. A Corriere kiemelte,

hogy Giorgio Pressburger nemcsak „kulturális érzékenysége”, hanem udvariassága és mások iránti segítőkészsége miatt is rendkívüli ember volt.

A trieszti Il Piccolo szerint Pressburger „a trieszti irodalom zsidó lelkeségét” testesítette meg.

Debora Serracchiani, az északkelet-olaszországi Friuli-Venezia Giulia tartomány elnöke megemlékezésében kijelentette, Giorgio Pressburgerrel „egy nagy európai veszítünk el, fáradszónak alkotót, szemtanúját annak, mi lehet a legrosszabb és a legjobb közös európai otthonunkban”. Serracchiani hangsúlyozta, hogy a Giorgio Pressburger alapította és vezette Mittelfest nevű kelet-közép-európai művészeti fesztivál aktív kulturális közvetítői szerepet töltött be Európa keleti felével még a vasfüggöny idején.

A tartomány elnöke kijelentette, egész Friuli-Venezia Giulia lerója tiszteletét Giorgio Pressburger személyné, irodalmi munkásságának emléke előtt. „Számos gyökérrel rendelkező világpolgár volt, és olyan ember, aki nem tért ki a politikai kihívások elől (...), hozzájárult térségünk kulturális arculatának megújulásához, és mindezt nemzetközi színvonalon tette” – hangsúlyozta Debora Serracchiani.

Megbukott a felvételin Verdi, a Nabuccót is megalkotó szerző

204 éve, 1813. október 10-én született Giuseppe Verdi, a romantikus opera nagymestere. A zenetörténet egyik legnagyobb operakomponistája a szenvedélyektől fűtött olasz léleknek megfelelő formát az áradó dallamokban találta meg, a bemutatót követően áriáit még a velencei gondolások és a nápolyi utcazenészek is énekelték – írja az MTI.

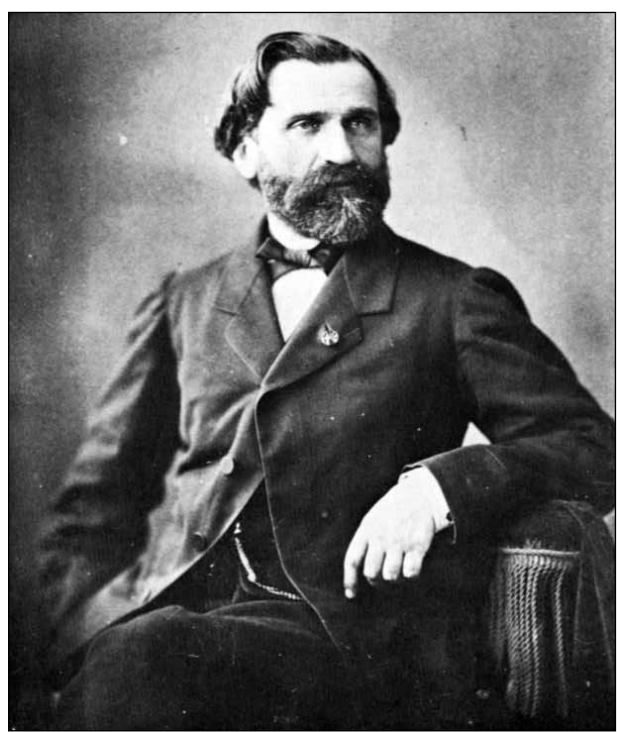
Verdi a legenda szerint hatévesen, ministrálás közben a templomban hallott először orgonaszózt, és ez annyira lenyűgözte, hogy azonnal elhatározta: zenével fog foglalkozni. A milánói konzervatórium felvételi vizsgáján megbukott (az intézmény ma büszkén viseli Verdi nevét), ő mégis a városba költözött, és a Scala korrepetitorától vett órákat. Huszonhárom évesen megnősült, és a szülőfalujához közeli Busseto zenekarának vezetője lett.

Első művét, az Obertót 1839-ben mutatta be a Scala, a kedvező fogadtatás nyomán újabb megbízást kapott. A pünkösdi királyság című vígopera azonban – amelynek komponálása közben elvesztette feleségét és két gyermekét is – megbukott, Verdi élete mélypontra jutott. A Scala igazgatójának kapacitálására mégis újra munkához látott, így született 1842-ben a Nabucco. Műve hatalmas siker lett, a babiloni fogságban szenvedő zsidók történetét az olasz közvélemény az Ausztria elleni szabadságharc jelképeként tekintette. Az ezt követő Lombardok és Ernani az olasz egységért küzdő mozgalom jelképévé tette, még neve is politikai jelszó lett, a Viva V.E.R.D.I.-t a hazafiak így olvasták: Viva V(ittorio) E(manuele) R(e) D'(alia) – Éljen Viktor Emánuel, Olaszország királya.

Második alkotói korszakában, az 1850-es évektől olyan remekműveket írt, mint a Rigoletto (Victor Hugo drámája nyomán), A trubadúr, a Traviata (ifj. Alexandre Dumas a kaméliás hölgy című műve alapján), az Álarcosbál, a Simon Boccanegra, a Schiller drámája ihlette Don Carlos és az Aida. Verdi népszerűségére jellemző, hogy a század közepén Párizsban az operaházi évad nagyobb részét az ő művei tették ki. A komponista a legenda szerint a Rigoletto legnagyobb „slágerét”, Az asszony ingatag című áriát csak az utolsó pillanatban adta oda az énekessel, akinek azt még füttyülnie sem volt szabad nyilvános helyen – Verdi attól tartott, hogy a dallamot megjegyeznék az emberek, és ő plágiumba keveredne.

Az Aida az egyiptomi alkirály felkérésére készült, de nem a Szezi-csatorna és nem is a kairói operaház megnyitójára, ahogy a köztudatban él. A munkát először vizsztatásította, de amikor „megfenyegették”, hogy helyettesítse Wagnert vagy Gounod-t kéri fel, igent mondott. Verdi a párizsi opera megrendelésére komponálta A szicíliai vécsernyét, a szentpétervári Mariinszkij Színháznak A végzet hatalmát.

Az Aida után tizenöt évig nem írt újabb operát, ebből az időszakból kiemelkedő műve az író Alessandro Manzoni halálára született Rekvium. Már a hetvenes éveiben járt, amikor megalkotta az Otellót, majd nyolcvanévesen, szintén Shakespeare nyomán a Falstaffot – érde-

kesség, hogy ez volt második vígoperája, amely fél évszázaddal az első után született.

Verdi aktív közéleti tevékenységet is folytatott, képviselő, majd 1875-től szenátor volt, jövedelméből az elesetteket támogatta, kórházakat alapított. Egyre-másra kapta a legnagyobb elismeréseket, de a kitüntetések nem érdekelték – amikor a király márkivá akarta kinevezni, ezt azzal utasította vissza, hogy ő egy „egyszerű paraszt”. Művei előadásáról igen határozott nézetei voltak, megessett, hogy kisebb könyvnyi terjedelemben foglalta össze a legapróbb részletekre vonatkozó instrukcióit a rendező és az énekesek számára.

A zenetörténet egyik legnagyobb operakomponistája a szenvedélyektől fűtött olasz léleknek megfelelő formát az áradó dallamokban találta meg, a bemutatót követően áriáit még a velencei gondolások és a nápolyi utcazenészek is énekelték. Egy anekdota szerint amikor Verdi nyaralását a naphosszat az ő operarészleteit visszhangzó utcai verklik zavarták meg, arra a szezonra az összes verklik kibérelte és eldugta egy szobába. Muzsikáját szívesen használják filmekben is, egyebek között a Micsoda nő! című vígjátékban is a Traviata dallamai csendültek fel.

Verdi 1901. január 27-én halt meg, a gyász miatt azon a napon a milánói boltok többsége zárva tartott, és egy rövid időre a közlekedés is megbénult. Végrendeletében vagyona nagy részét kórházakra, szociális intézményekre hagyta. Ő alapította a világon az első menhelyet idős zenészek számára, egész életművéből ezt tartotta a legmaradandóbb alkotásnak.

Izraeli hírszerzők buktatták le az orosz hekkereket

Izraeli hírszerzők buktatták le a Kaspersky Lab orosz számítógépes cég vírusirtó programjával titkos amerikai iratokat megszerző orosz kormányzati hekkereket – jelentette a ynet nyomán az MTI.

Az izraeli kibernetikusok az orosz kormány hekkereit követték 2015-ben, amikor észrevették az amerikai kormányzati számítógépeket megcélzó orosz internetes behatolási kísérleteket, majd figyelmeztették erre az amerikaiakat.

Miután az izraeliek jelezték, hogy az oroszok a Kaspersky vírusirtói segítségével jutottak el a titkos amerikai információkhoz, egy hónappal ezelőtt az amerikai belbiztonsági minisztérium megtiltotta, hogy kormányzati szervereknél, hivatalokban és ügynökségeknél Kaspersky-termékeket vagy szolgáltatásokat használjanak.

Az izraeli kémek a Kaspersky hálózatában olyan hekkereket is találtak, amelyek csakis az amerikai Nemzetbiztonsági Ügynökségtől (NSA) származhattak, és amelyek az NSA nyomozása szerint az orosz kormány birtokába kerültek.

Az amerikai Nemzeti Hírszerzési Tanács (National Intelligence Council) a múlt hónapban kiadott és a NATO szövetségeseivel megosztott egy titkos jelentést, amely szerint az orosz Szövetségi Biztonsági Szolgálat (FSZB) hírszerzői „valószínűleg hozzáférnek” a Kaspersky alkalmazóinak adatbázisához és forráskódjához. Ez a szakértők szerint segítheti őket abban, hogy kibertámadásokat hajthassanak végre az amerikai kormány, valamint az ipari és üzleti biztonsági rendszerek ellen.

Az amerikai The Wall Street Journalben megjelent cikk szerint az orosz kormány számára dolgozó hekkerek 2015-ben kifejezetten titkosított dokumentumokat loptak el, amelyek többsége az amerikai titkosszolgálatok kibervédelméről szólt, valamint arról, hogy maga az NSA hogyan lop adatokat külföldi számítógéprendszeréről. Az adatlopás lehetővé tette Oroszországnak, hogy kivédhesse az NSA általi felderítést, és ez észrevétlenül is maradjon.

A Kaspersky Lab vírusirtói rendkívül népszerűek mind az Egyesült Államokban, mind Nyugat-Európában. A cég 2016-ban több mint félmilliárd dolláros forgalmat bonyolított le, és világszerte több mint 400 millió felhasználója van.

A Kaspersky szoftverjeit régebben több kormányzati hivatalban használták, de az NSA-nél soha nem volt használatos. Az amerikai nemzetbiztonsági tisztviselők azonban régóta gyanakvással figyelték a céget, amelyről úgy tartották, hogy alapító-vezérigazgatója az orosz kormánynak dolgozik.

Anna Frank árulóját keresi

Az áruló után kutatva újranítja az aktákat egy volt amerikai szövetségi nyomozó – adta hírül az MTI.

Az amerikai Szövetségi Nyomozóiroda (FBI) egy nyugdíjas ügynöke újra megvizsgálja a dokumentumokat, hogy kiderítse, ki árulta el Anna Frank és családja búvóhelyét a Gestapónak 1944-ben.

A The Guardian online kiadása szerint Vince Pankoke vezetésével 19 igazságügyi szakértő dolgozik a lezárt aktákon az elmúlt évtizedben kifejlesztett új nyomozási technológiák, többek között az óriási adatmennyiség feldolgozására alkalmas módszerek segítségével.

Az amszterdami Anna Frank Ház a kutatócsoport rendelkezésére bocsátotta archívumát és üdvözölte a kezdeményezést.

Filmre veszik, hogy online követni lehessen, ahogy történészek, pszichológusok és volt rendőrnemzetek újraelemzik a bizonyítékokat. A kutatók már megnézték azt az előadást, amelyben színészekkel rekonstruálták a család letartóztatásának napját. Az FBI viselkedéstudományi részlegének egyik alapítója, Roger Depue elkezdte a korabeli tanúvallomások és interjúk elemzését.

Az Anna Frank Ház tavalyi tanulmánya arról szólt, hogy talán mégis véletlenül fedezték fel a bujkáló családot, nem áruló adta fel őket. Később azonban úgy ítélték, hogy erre nincs döntő bizonyíték.

Pankoke azonban a nemrég kutathatóvá tett, Amerikában tárolt dokumentumok között új információra bukkant, miközben a munkára felkészült.

A Sicherheitsdienst, vagyis a német biztonsági szolgálat ugyan precízen dokumentálta a letartóztatásokat, ám úgy vélték, a Frank-ügy minden irata elpusztult az 1944-es bombázások idején. Pankoke olyan, Amszterdamból származó dokumentumokat talált, amelyekről korábban azt mondták neki, hogy nem léteznek.

„Van, amelyik elázott vagy megégett, valamint német katonai nyelven írták őket, tehát eltart egy ideig az elemzésük. Találtunk olyan listákat, amelyeken elárult és letartóztatott zsidók szerepelnek, ezenkívül informátorok és Amszterdamban élő Gestapo-ügynökök listáit is. Mindet felvisszük az adatbázisba, hogy a feldolgozással fény derüljön az összefüggésekre” – mondta Pankoke.

„Nem akarok senkit bűnösnek kikiáltani, csak karrierem végén meg akarok oldani egy utolsó esetet. Az igazságnak nincs törvényes elvülési ideje” – tette hozzá magyarázatként.

A lezártan akták új vizsgálatát hivatalosan a közelmúltban indították el: felhívást intéztek azokhoz, akiknek információjuk van a korabeli amszterdami Joordan kerülettel kapcsolatban, ahol egy csatornaparti rakár rejtett részében bujkált a Frank család két éven át, amíg 1944. augusztus 4-én meg nem találták őket.

A bujkálás alatt naplót író kislányt előbb a westerborki gyűjtőbe, majd az auschwitz koncentrációs táborba szállították, végül Bergen-Belsenben halt meg 15 évesen, tízfuszban.

Otto Frank Auschwitzból hazatérve tudta meg, hogy egész családja, felesége és két kislánya, valamint a velük együtt bujkáló négy ember mind a haláltáborok áldozatai lettek.

Haifán a dobogó legfelső fokán

Kunos Zsuzsi karatézó a nemrég befejeződött 20. jubileumi Maccabi Világjátékon súlycsoportjában és versenyszámban, a semi contactban vagy japán nevén kumitéban felért a csúcsra, megszerezte az első helyet, az aranyérmét. Különösen értékes ez a győzelem manapság, hiszen a Nemzetközi Olimpiai Bizottság a 2020. évi tokiói olimpiára, először a sportág történetében, a karatét felvette a versenyek programjába. Zsuzsi most Haifán két izraeli és egy amerikai karatéka legyőzésével lett Maccabiada-győztes.

A sikeres küzdelem után ki lehet lazulni, erőt gyűjteni az újabb megmérettetésekhez.

Tizenegy év kemény munkája kellett ahhoz, hogy a Maccabi Világjátékokon a csúcsra érjen. Közgazdász édesapja (aktuálisan a Mazsihisz ügyvezetője), ügyvéd édesanyja korán észrevették, hogy a lányuk – miközben kitűnően tanul – eszeveszettezen mozgásigényes.

A nagy sportágválasztó kosárba bekerült az úszás, a tenisz, a dzsúdó, a tánc, a dzsesszbalett, de hősünknek a karate nyerte el a tetszését, s ez a szerelem 10 éves kora óta tart. Ott

ragadt a karatetermek ve-rejtek-szagú, kemény világában, miközben megőrizte filigrán külsejét, mosolygós, vidám természetét ebben a zord sportágban.

Következzen egy kis ismertetés, hogy a kedves olvasó képben legyen, mivel a karate még nem olyan népszerű, mint a foci, noha versenyzői időről időre figyelemre méltóbb eredményeket érnek el, mint a magyar labdarúgók.

A karate három szakága közül az első a full contactot űzőké, ez olyan csihi-puhi, amelyben mindent szabad, lehet testre ütni-rúgni.

A semi contact a hivatalos WKF-versenyrendszer, ahol lehet fejre támadni, ütni és rúgni is, de a full contacttal ellentétben ebben a versenyrendszerben a technikáknál fejre csak bőrintés megengedett. A pontok többségét fejtámadásokkal szerezzük, de a WKF a karatetech-

nikák kontrollált végrehajtását várja el! Végül a formaverseny, a kata.

Ebben szerzett aranyérmét Sterck Laura. Itt úgy kell kontaktus nélkül bemutatni a gyakorlatokat, hogy az kifejezze a karate lényegét, esztétikus és dinamikus legyen.

Visszatérve Kunos Zsuzsihoz.

Az már csak úgy van, hogy amit kedvvel, szorgalommal tesz az ember, előbb-utóbb meghozza az eredményét. Zsuzsi számára sorra jöttek a serdülő és ifi győzelmek, a magyar bajnokságok, a válogatottság, sok-sok külföldi út. A négy évvel ezelőtti Maccabiadán a juniorok között állt a dobogó legfelső fokán. Az idej és a régebbi versenyek között ég és föld a különbség, a versenyszervezés és a bírói munka színvonala toronymagasan a korábbiak fölött állt, a Haifán rendezett küzdelmek ezért is emlékezetesek maradtak számára.

Miközben a sport, a karate betölti élete egy részét, talán a nagyobbik felét, másodéves az ELTE jogi karán, ami sok tanulást, jelentős időbeli leterheltséget jelent. De a sport ebben is a segítségére van. Makacs kintartással – ha nehezen is – megoldható az olykor gubancos helyzet. És hogy még tetézzük a dolgokat, essék szó arról is, hogy egyik társával sportegyesületében, a Hegyvidék SE-ben, 30–40 fős gyerekcsoportot vezetnek. Ugyanígy csoportja van, persze nem karatés, más tartalommal, szabadidős programok szervezésével, az Izraeli Kulturális Intézetben. Ezt is nagyon kedveli, hiszen szereti az országot, a zsidóságot, a saját megélt zsidóságát. Jó kezében van. A lágymányosi kile, ahova tartozik, számon tartja őt, számítanak rá, figyelemmel kísérik eredményeit.

Kunos Zsuzsi sokféle sokféle életet él, de kemény küzdősportban edzett és folyamatosan edződő vállal bírják a terhet, a terhelést. Jó hír, hogy szemei előtt már a 2019-es budapesti európai Maccabiada lebeg. Kíváncsian várja a küzdelmeket, s ha igénylik, szívesen segít, hogy a Maccabi VAC színvonalasan rendezze meg a kontinensviadalt. És most már rangja van, sokan vágnak a skalpjára.

Befejezésként annyit, hogy Max Nordau, aki orvos volt, és társa, Herzl Tivadar arról elmélkedett a 20. század hajnalán, hogy el kell jönnie az egészséges, erős zsidó ifjúság korának. Nordau akkor értelemszerűen a fiúkra, a férfiakra gondolt. Azóta eltelt több mint egy évszázad, és itt vannak az erős hölgyek, lányok és asszonyok. És valószínűleg ez is örömmel töltené el a cionizmus atyját.

Molát Ferenc

SPÁNN GÁBOR

Baleset

Nemrégiben elbukott a feleségem. Aki itt most valami bulvárízű coming outa számát, az hagyja abba az olvasást. Tudniillik az én hűséges feleségem de facto elbukott, mégpedig lakásunktól nem messze Zuglóban, egy földből kiálló csatornafedélben. Rossz nyelvektől azt hallottam, hogy a vizes vb környékén lehegesztettek minden csatornafedelelet, nehogy a Soros kibújjon és kiszívja a vizet a medencékből, hadd tempózzanak száraz csempéken a versenyzők a magyarok szegényére. Na, ezt a csatornafedelelet kihagyták.

Az én asszonykám pedig gondokkal terhelt tekintetét az égre vetve haladt, így megbotlott és elesett. Járókelők segítették fel, és azután derült ki, hogy térdén nyílt seb, könyökén pedig horzsolás található, koszosan vérezve. Mindezt a lakásunkban a magunk félamatőr módján lekezeltek: kifertőtlenítettük a sebeket és leragasztottuk sebtapasszal. Ahogy az viszont az ilyen baleseteknél lenni szokott, először jön az ijedség, a hála, hogy ennyivel megúsztuk, de aztán jön a fájdalom.

Egy nappal később, miután a sérült kart már emelni is nehéz volt, átmentünk nejemmel a lakóhelyünk szerint illetékes Uzsoki utcai kórház traumatológiájára. Itt ért az első meglepetés. A betegutalatóról és rossz modoráról kerületszerte ismert asszisztens ült a „kalitkában”, ahol bejelentkezni szükséges. Kapásból közölte, el sem veszi a tajkártyát, menjünk a Fiumei úti traumatológiai intézetbe, több okból is. Először azért, mert mindkét szolgálatban lévő orvos most megy a műtőbe, és ők bizony járóbetegét már nem fogadják el, és különben is zuglóiak nem hozzájuk tartoznak!

Legszívesebben megleheltem volna, hogy milyen tudatmódosító szer dolgozik benne, ehelyett inkább elsoroltam, hogy csak az utóbbi két évben fiam térdét itt műtötték, feleségem repedt csuklóját itt hozták rendbe, és nemrégien betegük voltam egy esés okán kifcamodott hüvelykujjammal. Nagy kegyesen közölte, hogy ehhez neki semmi köze, több éve nem ide tartozunk, az Uzsoki Kórházhoz az agglomeráció tartozik, például Kistarcsa. Én pedig az okoskodó zsidó fejemmel azon rugóztam, hogy ki volt az a mesüge, aki olyan rendeletet hozott, hogy a lakóhely szerinti legközelebbi kórház helyett egy zuglói beteg vérző sebével menjen a Fiumei útra. De hát nemcsak CT, logika is hiányzik a magyar egészségügyből!

Volt benzinem, feleségemnek sebei, így elautóztunk az Országos Traumatológiai Intézetbe. Itt a betegfelvételnél csont nélkül átjutott az asszony, és én már bizakodni kezdtem. Egy zsidó legyen optimista! A váróban gorkíji viszonyok fogadtak. Az első ember, akit láttam, egy padon ült, várakozott, de nem akárhogy, hanem rabszóján, körülötte két, állig felfegyverzett büntetés-végrehajtási egyenruhással. Na, ide nem ülünk...

A másik padon egy teljesen részeg, bűzlő valaki ült, fején koszos kötéssel, mely alól a vér időnként a szemébe csorgott, akkor letörölte és belekente a padba. Ez sem a mi helyünk... Találtunk két széket, ami elé egy perc múlva betoltak egy hordágyon fekvő férfit, akinek egyik oldalán átszakadt pólóján hatalmas seb tátongott, szerintem szúrt seb, de aggodó felesége segített rajta. Levette a lábáról azt a pár zoknit, amit szerintem még Kádár alatt vásároltak a Verseny Áruházban, azóta sem mosták ki, és most kötés helyett belegyúrta a sebbe.

Esélyeink szerint mindezeket végig kellett volna várni. Összenéztünk az asszonnyal, és azt mondtuk, hogy egy zsidó ugyan optimista, de nem hülye, és ezért inkább tűrünk és hazamegyünk.

Mivel a párom okostelefonnal rendelkezik, és ellentétben velem, banni is tud vele, megnézte, hol van az első magánrendelő, ahol röntgen is van, és oda elmentünk. Annak rendje-módja szerint megállapították, hogy törése nincs, a sebeket lekezeltek, bekötötték, és elbocsátottak azazal, hogy otthon naponta kencézés után kössük le. Hazaérve első utam a mezüvéhez vezetett, és megköszöntem a Jóistennek, hogy csupán ezzel a csapással sújtotta társamat.

Elgondolkodtam. A magánrendelőben hagytam egy 5 számjegyű összeget, és mivel feleségem születésnapja közelgett, közöltem vele, tekintse ezt szomorú ajándékomnak. Minden rosszban van valami jó, így számomra is adódott egy salomoni bölcsesség. Nem töröm tovább a fejem, hogy mit kapjon majd a nejem chanukkára. Ékszert, bundát, wellnesshétvégét minden vállalkozó tud ajándékozni. Én, a lúzer nyugger, összegyűjtött kis dugipénzemből meglepem őt majd az ünnepre azazal, hogy bökjön rá egy testrészeire, és arról saját költségre MRI-felvételt rendeljek egy flancos magánklinikán, hadd pukkadjanak a barátnői.

והסר שטן מלפנינו – Távolítsd el tőlünk a Sátánt!

(A KDNP nyomán)

...és ideje van a nevelésnek

Igor és Szása vesznek egy üveg vodkát.

Igor: Most a hátam mögé teszem, és ha eltalálok, melyik kezemben van, akkor megisszuk. Ha nem, akkor összetörjük a palackot és leszokunk a piáról. Na melyik kezemben van?

Szása: Bal!

Igor: Gondolkozz, Szása! Gondolkozz!!!

Két szőke felszáll egy Szolnok felé tartó vonatra. Az egyik megkérdezi a kalauzt:

– Elnézést, ez a vonat elvisz engem Kecskemétiig?

– Nem – mondja a kalauz.

Mire a másik szőke:

– És engem?

A professzor egy röntgenfelvételt mutat a medikusoknak:

– Nézzék, uraim. A beteg nagyon sántít, mert a bal lába kétszáz milliméterrel rövidebb, mint a másik. Nos, kolléga – fordul az egyik hallgatóhoz –, ön mit tenne ilyen esetben?

– Hát, én is sántítanék...

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát.

Az Ön öröksége is hozzájárulhat e célhoz.

Keren Hayesod - United Israel Appeal, a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: legacy@kh-ua.org.il
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-7154136

